

DUHOVNO ŽIVLJENJE

81

Družinski
tečnik za
slovenske
izseljence

LA VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal

A VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal

THE SPIRITUAL LIFE
Weekly Review

LETO III AÑO
KNJIGA V. LIBRO

BUENOS AIRES

16 — III — 1935

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Splošna kulturna tedenska slovenska izseljenska družinska revija.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodepivčeva, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica, Jesenice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročnina znaša:

- a) Za Republiko Argentino in vse ameriške dežele, vključeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.— v/n (arg. pap. pesov), milreis 20.—, severoameriški \$ 1.50, urugvajskih pap \$ 3.50, čilenskih \$ 35.—.
- b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 6.— (šest argentinskih pesov v papirju), ali Din 70.—, francoskih frankov 25.—, Lir 20.—, mark 4.50, holandskih gld. 2.50, šilingov 10.—, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.—.

Da slahernemu omogočimo naročitev našega lista, sprejemamo na račun naročnine vsak mesec, tudi če nam ga pošljete v znakmah, in bomo pošiljali naročniku list dva meseca za vsak plačani peso.

Naročnino je najboljšje nakazati v argentinskih pesih m/n, bodisi v priporočenem pismu, bodisi potem bančnega čeka "sobre Buenos Aires", ali s poštnim girnom, ne pa z bančnimi čeki, ki se glasijo na tuje valute.

Buenos Aires -- Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires — Banco Holandés, Bmé Mitre 234. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires, La Paternal. — J. Živec, Osorio 5087, sprejema naročnino in oglase.

Jugoslavija: Zadrzna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta. s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

Brazil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco (Nadaljevanje na 3. str. ovitka)

LA VIDA ESPIRITUAL
BUENOS AIRES. ARGENTINA

Avalos 250, U. Telef. 59 (Pat.) 3919.

Lipečov bič

(Nadaljevanje)

Predvsem mi pa obljubi, da ne boš pil. Enkrat sem te silil, da si pil, zadnjič v Kranju, danes pa te prosim, nikdar ne pij!"

Lipe ni vedel, kako nju je pri duši. Pokleknil je ob očetovi postelji in mu svečano obljubil, da se bo vse življenje varoval pijače.

Zatem je zadovoljen smehljaj prepregel blede lice bolnikovo. Naslednjega dne je Lipetov oče umrl.

3. Novo življenje.

Tam gori v bohinjskem kotu, ob vznožju visokih planin, leži prelepa Srednja vas. Na dolgo je raztegnjena ob lepi cesti, ki te pripelje prav noter do prekrasnega, tihega in mirnega Bohinjskega jezera. Nad njo čepi farna cerkev kakor kokoška, ki kliče svoja piščeta v varno okrilje.

Nekega dne sta stopala po tej cesti mati Lucija in Lipe. Doma v Vrbi je bila pomlad že v polnem razevetju, ko sta odhajala. Tu pa se je komaj šele pripravljala za vstop v deželo. Travniki so bili še rujavi, mrtvi, sem pa tja je ležal sneg po zasenčenih grapah in daljne gore so bile vse bele. Čim više sta stopala po klancu proti Jereki, tem hladnejša sapa jima je vela nasproti. Bog ve, je skrbelo mater Lucijo, ali bo tudi življenje, ki naju ča-

ka v tej planoti tako mrzlo kakor sapa, ki nas pozdravlja ob prihodu nanjo?

Mati Lucija je bila namenjena do svojega brata, Škantarjevega Balanta, ki je imel v Srednji vasi lepo domačijo. Bil je vdovec in je s sinom Urhom obdeloval obsežno posestvo. Tu je bila Lucija doma. Odtod se je kot premožna hčerka velikega posestnika primožila v dolino na večje in ponosnejše Šimnovo posestvo. No, sreča ji ni bila mila. Kot beračica se je vračala zdaj po dolgih letih nazaj domov. Ko si ni vedela več pomagati, se je obrnila na svojega brata, da ji pomaga v silni stiski, v kateri jo je zapustil njen mož, Šimen z Vrbe.

Balant sestri ni odrekel pomoči. Toda prijazen ni bil z njo. Beračev se vsakdo brani. Balanta je bilo sram sestre, ki je bogata odšla z doma, pa se je vsa bedna in revna vračala pod očetovo streho. O, Bohinjci so ponosni ljudje!

Težko je stopala mati po strmem klanecu nad Bitnjem. Zase

Mati Lucija je bila namenjena do svojega brata, Škantarjevega Balanta, ki je imel v Srednji vasi lepo domačijo.

se ni bala težkega življenja, ki jo je čakalo. Ali Lipe jo je skrbel. Bo li zmogel vse težave in nadloge revščine, on, ki je bil dozdej navajen le izobilja? Skrivaj se je ozrla nanj, ki je z mladostnim korakom jemal strmo pot, po kateri sta hodila. Njej se je zde'la ta pot dvakrat strma. Čeprav ji je vela hladna sapa nasproti, jo je zalival pot po obrazu.

In tako sta dospela v Srednjo vas, njuno novo domovino.

Prav na koncu vasi, na strmem klancu, tik pod farno cerkvijo stoji majhna, lesena hišica. Nizka je, streha ji visi nekam po strani, krivenčasto se vleče po padajočem bregu in vsa je obdana z zelenim drevjem. Troje sliv je razpletlo svoje veje prav skozi nizka okenca. Hišna vrata pa so visoka široka, bahaško gledajo na cesto in govore mimoidočim: "No, seveda, hišica je majhna, ampak, kaj je notri tega pa ne veste". Kakor uganka so ta vrata in begajo potnika, ki mu je kraj neznan, da zaman ugiblje, kaj se skriva za temi visokimi bahaškimi durmi pod nizko vegasto streho.

Materi Luciji pa ta hiša ni bila uganka. Že z mladih dni ji je bila ljuba znanka. Marsikako uro je preživela v njej, ko je bila še otrok in še ni slutila, kake težke ure pripravlja marsikomu življenje. To je bila Škantarjeva bajta in tu so dobivali stan gostači, ki pa so za plačilo morali hoditi lastniku na dnino. Zdaj pa je postala v tej domači bajti sama gostač. Brat Balant ji je prepustil v bivanje.

Takoj naslednji dan se je mati Lucija zglasila z Lipetom pri bratu. Nič kaj dobre volje ni bil, ko ju je zagledal. Radi dela so se hitro dogovorili. Mati Lucija bo hodila k bratu v dnino, zato pa bo dobivala od njega stanovanje v bajti in še nekaj zasluzka v živilih. Preživela se bosta že z Lipetom, čeprav bolj skromno. Nato pa se je Balant obrnil do Lipeta, ga premostril od glave do pete, pa nevšečno dejal: "Doli v Vrbi si bil pravi kujon, tu pa ne bo nič s tem. Vse sem zvedel in slišal, kako ste gospodarili tam doli. Za kaj prida dela ne boš."

"Oho, stric, kaj vi veste. Če dozdej nisem bil za delo, bom pa naprej lahko. Saj me še ne poznate." Stric Balant ga je začuden pogledal. Predrzni so ti dolinci. Vse zapravijo, potem naj jih pa človek redi. In v zahvalo naj še njih jezikovanje poslušaj.

"Saperlot, fant, predrzen si pa, in korajže imaš, tisto pa. Če boš le še v delu tako uren kakor si v jeziku."

"Morda bom. Kakšno delo pa imate zame?"

Stric Balant ga je znova pregledal od vrha do tal. Nalahno se je nasmehnil:

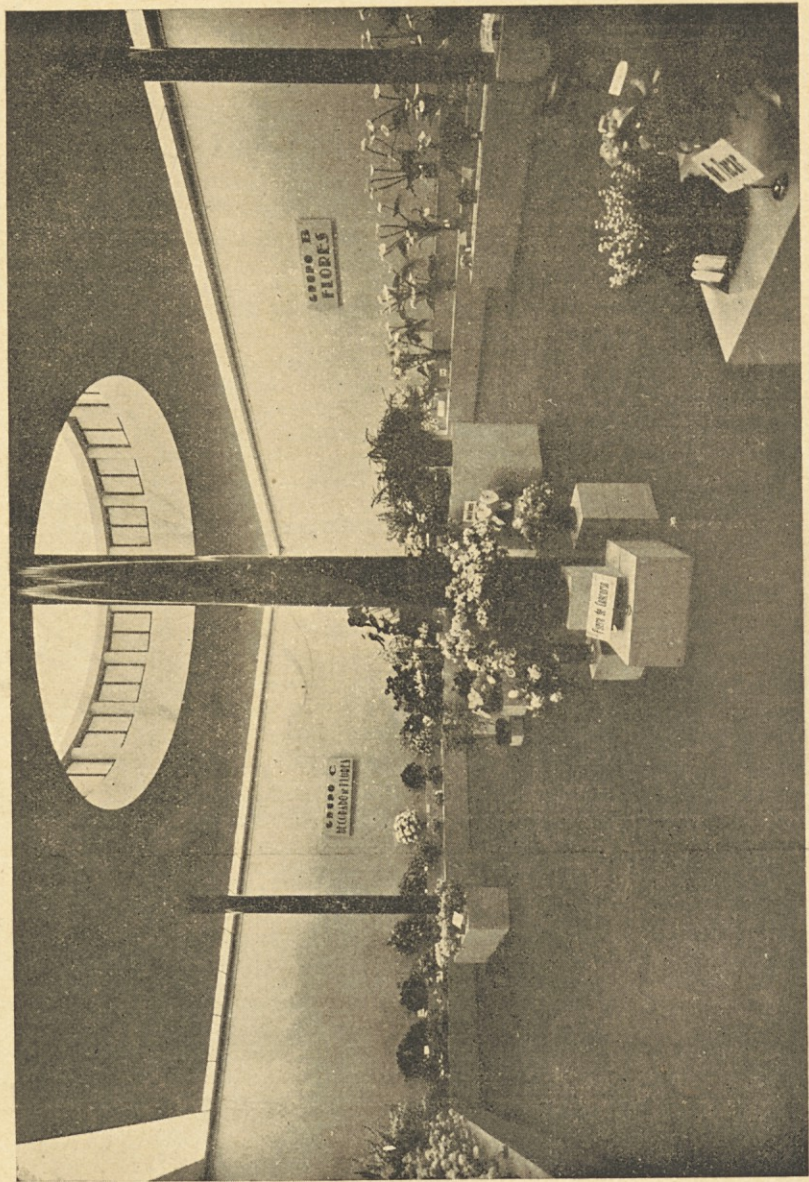
“Morda le ni tako hudo s teboj, kakor sem mislil. Zdi se mi, da se ravno ne braniš dela. Skoraj bi verjel, da boš kedaj dober za pastirja. Seveda letos še ne. Prav bi bilo, če materi nekoliko pomagaš, da te bo lažje preživela. Veš, moj sin Urh je že skoraj mož in ne maram ga več pustiti za pastirja vse poletje v planine. Že vem, zakaj ne. Morda se bova zmenila, ko bo Joza rabil novega pomočnika.”

“O, kar letos se dajva, stric, saj sem že dovolj velik. Krave sem pa tudi že doma pasel.”

“Prava reč, če si jih. Pasti krave doma na travniku ali pa gori v pianinah, to je vse kaj drugega fant. Zato smrkavci še niso. Vsakemu svojo živine ne bom zaupal.”

(Nadaljevanje)

Eden izmed razstavnih salonov letošnje cvetlične razstave v Buenos Airesu.
To našo ljubko posebnost bi morali ohraniti tudi na tujem.

Ljubka Šorli:

Starček misli

Po stezi, za vasico belo,
med polji starček sivi gre.
Rad sonca bi, rad bi pomladi...
Ah, lepo, pisano polje!

O, bil sem mlad...
In ah, tedaj
i meni rože so cvetele,
i v meni so moči kipele,
a duša, polna svetlih nad,
gorela je,
drhtela je
ko rožni maj...

Pa prišel mraz je, padel sneg...
Vse rože polja pokončal je,
da v strahu gozd zatrepetal je
pred njim v zamišljenih vrheh...

Zdaj star sem, star...
Mladostnih let, mladostnih rož
nikdar ne bo jih več, nikdar...
Zdaj sredi polja samotar,
budim spomine na pomlad —
ves siv že, star...
A še bi cvetja, sonca rad...

Po stezi, za vasico belo,
med polji starček truden gre.
Ob palico oprt razmišlja...
Ko sneg so beli mu lasje...

Prvi slovenski izseljenski kongres

Družba svetega Rafaela za varstvo izseljencev je sklicala na dan 1. julija 1935 prvi slovenski izseljenski kongres.

Razglas Rafaelove družbe pravi, da je pridobljena danes za izseljence vsa slovenska javnost, Cerkev, država in narod, da so vsi ti pripravljene narediti zanje vse, kar je v danih razmerah človeško mogoče, toda domovina večkrat sama ne ve, česa da izseljenci najbolj po potrebujejo.

Za letošnji jugoslovanski narodni evharistični kongres v Ljubljani so že napovedani obiski slovenskih izseljencev iz skoro vseh delov in držav sveta. Severoameriški Slovenci se pripeljejo na treh ladjah. Po Nemčiji, Franciji, Holandiji in Belgiji pripravljajo posebne vlake za obisk domovine. Rafaelova družba za varstvo izseljencev je mnenja, da ne sme pustiti te lepe prilike neizrabljene, zato sklicuje prvi slovenski izseljenski kongres, ki se bo vršil v ponedeljek dne 1. julija po končanem evharističnem kongresu.

Na ta kongres Družba svetega Rafaela zlasti vabi:

- 1). Vse slovenske izseljence, naj žive kjerkoli izven domovine.
- 2). Vse bivše izseljence, naj so tudi že več let zopet doma.
- 3). Vse jugoslovanske izseljenske organizacije.
- 4). Vse, ki so po svoji službi ali po svojem delu kakorkoli v zvezi s slovenskim izseljenskim problemom.
- 5). Vse, ki se zanimajo za izseljensko vprašanje in za naše izseljence.

Rafaelova družba pospešeno pripravlja natančen spored tega velikega izseljenskega zborovanja.

Žal loči nas Slovence v Južni Ameriki dobrih 13.500 km od naše slovenske domovine. V danih razmerah je izključeno, da bi poslali na ta važni kongres kakega osebnega zastopnika. Vdano prosimo gospoda P. Antona Jakša, ki danes odhaja v domovino, da nese s seboj naše pozdrave in da razloži kongresu vse naše stiske, potrebe in želje. Vsa naša izseljenska društva pozivamo, naj Družbi svetega Rafaela čimprej pismeno pošljejo svoje misli, želje in nasvete. Njen naslov je: DRUŽBA SV. RAFAELA, LJUBLJANA, PALAČA DELAVSKE ZBORNICE, JUGOSLAVIJA. Ravno tako naj ji pišejo posamezniki, ki jim je mar slovenskih izseljencev. O kongresu bomo seveda še pisali. Že sedaj pa mu želimo popolnega uspeha.

Prof. Rado Bečnařik, Gorica:

Bovec

Za Vipavo prinašamo v vrsti naših trgov opis drugega znamenitega trga Boveca, kakor smo obljubili že v številki 66 našega lista.

Na ta izredno zanimivi spis vse naše čitatelje posebej opozarjamo.

V boljše razumevanje opozarjamo čitatelje na zemljevid, ki ga prinaša današnja številka Našega mladega rodu, na katerem je razločno zaznamovan tudi Bovec. Ena prihodnjih, Koroški posvečenih števil istega mladinskega oddelka našega lista bo prinesla ravno tako točen zemljevid slovid že danes opozarjamo naše čitatelje.

Uredništvo

V vencu sivih vrhuncev.

Ob stari rimski cesti čez Predil se je razvil obeestni trg Bovec. Rahlo kot otrok v naročje mami se je stisnil na Rombonovo podnožje. Odtod zre na najvišjo, 8 km dolgo in 2 km široko ravnico naših gor obdano s prekrasnim gorskim vencem iz vrhov Sinjaka (1637 m), Rombona (2208 m), Kanina (2592 m), Stola (1668 m) in Pošovnika (1478 m).

Zato tudi izvajajo nekateri, da prihaja ime Bovec od latinskega naziva Ampletium t. j. od gor. Iz pletium pa da je neki nastalo "ple", "ble", kot izgovarjajo domačini in nato oblika Bole — Bove — Bovec.

Pa še eno razlago naj povem: češki učenjak Šafařik razlaga ime iz Ples in to iz "pleso" — jezero. V Tatrah je več krajevnihih imen s pleso. Tej razlagi priskoči na pomoč še zemljepisna lega kraja. Mislite si, da Soča ni mogla pri Žagi naprej, pa imamo jezero — pleso. Domača razlaga pa pravi, da pride ime Bove iz besede bovt, to je tesn, grapa, kar še nekam najbolj drži.

Iz starih bukev.

O Bovecu pišejo stare knjige.

Že v rimski dobi je ob cesti, ki je tekla čez Čedad, Podbonesec, Robič, Kobarid in Mons Picis (Predel), stalo postajališče (mansio)

Krizanteme, ki jih je vzgojila in razstavila gospa Angela Schiavini in nas spominjajo slovenskih grobov, ki so vsako jesen polni krizantem.

z vojaško stražnico. Čedajski zgodopisec Pavel Dijakon priča, da je za časa Longobardov vrvelo prav živahno življenje po tej cesti. Iz postajališča pod kiancem se je razvilo selišče.

Trume severnih vojaških hord so hrumele mimo današnjega Bovea ob takozvanem preseljevanju narodov.

Po teh krajih so bili naseljeni naši predniki ter so šli celo še daleč v italško ravan. Po naših gorah so svobodno živeli pod lastnimi župani. Zavolj pašnikov so se bile marskake krvave bitke med Slovenci in longobardskimi vojvodi v Furlaniji. Toda neodvisnosti enih in drugih je l. 788 naredil konec nemški cesar Karol Veliki. Razdelil je naše gore v grofije. Bovško je spadalo pod tolminske grofe. Kaj kmalu, po letu 1000., je pa zagospodaril kot na vso Goriško tudi nad Bovško oglejski očak Janez IV. Ti cerkveni knezi

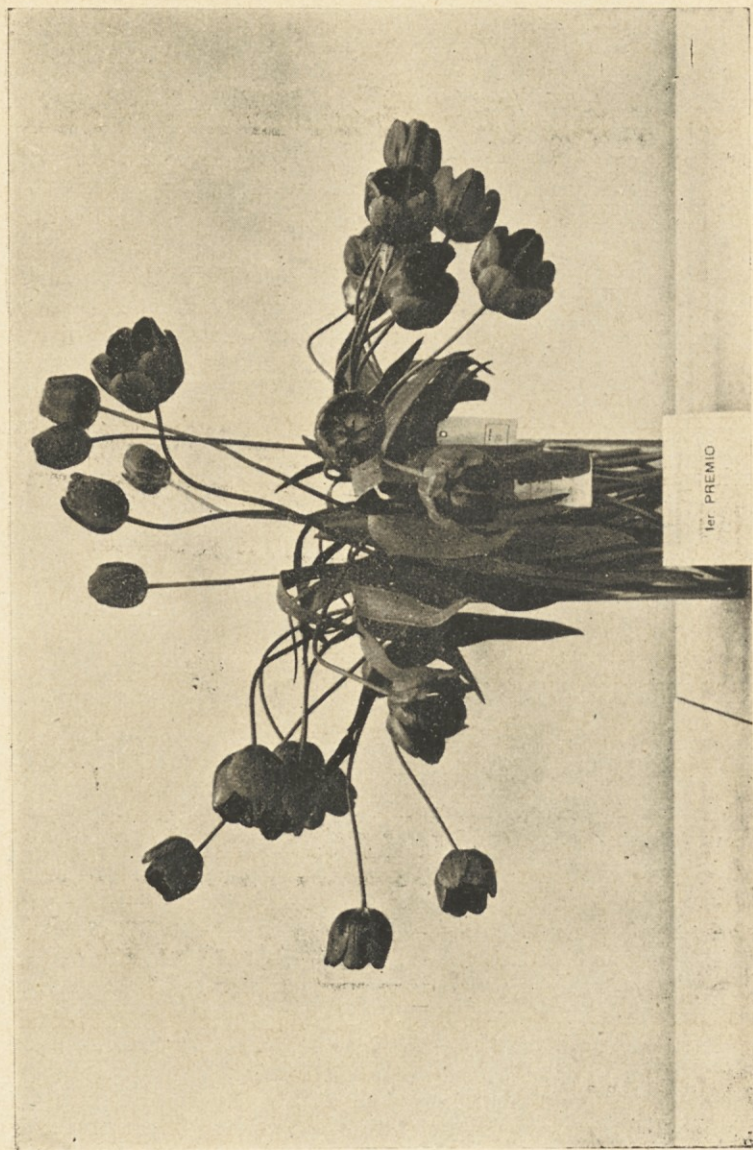

Bovška
kotlinina
od
žage
sem
gledana

---

so kajpada najprej poskrbeli za ureditev fará. Bovška fara pri sv. Urhu je poleg Volč ena najstarejših v gorah; več kot deset stoletij je že učakala. Patrijarh Ulrih je večino Bovške podelil koncem 11. stoletja v fevd (vžitek) opatiji v Rožacu v Furlaniji. V tej darilni listini se tudi prvič imenujejo vasi okoli Bovea ("in contrata Ple-tio"). Poleg patrijarha in rožačkega opata je bila bogata posestnica po Bovškem zlasti čedajska cerkev. Razen tem je pa patrijarh kot vrhovni gospodar dajal fevde najraličnejšim plemičem. Če si v tistih časih meril deželico križema, si bil lahko gotov, da si v pol ure petkrat menjal gospodarja zemlje. Nekateri plemiči so dobili kot plačilo za vojaške službe, ki so jih opravljali za patrijarha v Ogleju n. pr. samo pravico ribolova, drugi morda le pravico pobirati po sejnih mitnino. Često pa se je dogodilo, da so lastniki fevdov le-te zopet zastavili drugi in tretji osebi. Ubogi podložnik dostikrat ni vedel, koliko gospodarjev da ima nad seboj.

S prvo nagrado odklokovani tulipani, ki jih je vzgojila in razstavila gospa Julija Bulrich

Oglejska slava je jela temneti. V kleščah sta držala patriarha na eni strani goriški grof, od morja sem pa beneški dož. L. 1388. so patriarhi večino svojih pravic po Tolminskem in Bovškem odstopili Čedadu. Bovška, h kateri so prištevali tudi kobariški Kot, je proti Tolminu vedno ohranila gotovo samostojnost. Omenja se neka pogodba iz l. 1384., v kateri so Bovčani sklenili zvezo s Tolminci. No, pa so Benečani okoli l. 1419 tudi Čedadjem odbili greben in so postali pravi gospodarji dežele. Močna roka je bila prav potrebna, ker se je val turške povodnji jel razlirati tudi po naših krajih.

Benečani so že ob prvih navalih jeli graditi obrambne trdnjave. Tudi na Bovško je prišel njih odposlanec Valvasone in je koj spoznal v boških Klužah odlično vojaško postojanko in je dal tu zgraditi leseno trdnjavico. Pa menda še ni bila gotova ko je že sredi poletja 1478. trideset tisoč Turčinov ropalo in požigalo mimo Boveca in čez Predel na Koroško. (Mislimo na povest in igro o Miklovi Zali). Nad Strmcem so se utaborili kmetje, a neverniki so po vrveh spuščali konje v korito in jih za hrbti bramboveev zopet zvlekli ven. Junaško četo so pobili do zadnjega moža.

Pa niso bili Turki edina nadloga. L. 1348. je bil po vsej Furlaniji in tudi po Bovškem hud potres; za potresom je prišla tretja šiba božja: kuga ali črna smrt. Po vsem tem je potrkala še lakota. Bovška ima malo plodne zemlje. Redila jih je že v zgodnjem srednjem veku živinoreja; bovški sir so že takrat visoko cenili in ga dajali (kot tudi volno) za plačo duhovnikom. Žito je bilo treba pritoriti s Koroškega. V zgodovini se bere, da so koroški glavarji parkrat dovolili Bovčanom kupiti žito brez colnine. Sploh se je Bovška več nagibala proti nemškemu severu, kot pa ob Soči nizdol. Zato se je nekaj nemškega kova še dandanašnji ohranilo v načinu bovškega življenja.

Dejal sem torej, da je bila reva v deželi. To pa še zato, ker se je s prihodom Benečanov obrnila vsa trgovina na Pontebbo. Stara pesem o tekmi dveh cest, ki se živo občuti do danes! Bovška je pa od svoje ceste živela. Patriarhi so jo skušali oživetiti. Bertrand je l. 1345. oprostil vsake colnine koroške trgovce, ki bi trgovali po predelski cesti. To se je potem, še parkrat ponavljalo. Tudi roparski vitezi, zlasti Villalte, so ogražali varnost popotnih in kupeev.

Te žalostne razmere so kajpak kvarno vplivale tudi na ljudsko življenje. Večina ljudstva so bili tlačani grajske gospode. Obdelovali so zemljo, a od nje so imeli komaj za golo življenje, vse drugo je šlo v grajske žitnice. Celo ženiti se niso smeli brez gra-

SHIGURU TAKAICHI

Ljubka skupina raznega cvetja, ki je je razstavil gospod Shiguru Takaichi.
Tudi Japonci so veliki prijatelji rož in so se v Buenos Airesu po večini
oprijeli vrtnarstva.

ščakovega dovoljenja. On je zbral nevesto. Se razume, da ni bilo potemtakem moč govoriti o ljudski omiki. Vražarstvo je bilo v navadi. Še l. 1435. so neko žensko v Boveu odkopali, ter ji srce prebodli s kolom, češ, da se vrača nazaj v podobi volkodlaka in sesa kri. Vedno se menjajoče čete plačane soldateske so prinesle še večjo podivjanost v deželo.

Pod novim orlom.

V doigotrajnih borbah z Benečani so si goriški grofje priborili z mečem marsikako pravico tudi nad Bovško. Ko so grofje iz Gorice l. 1500. izumrli, so jih po dedni pogodbi nasledili Habsburžani. Tako je tudi Bovec zopet menjal svojega gospodarja. To pot pa z veseljem. L. 1509. se je bovški župan Ambrož prostovoljno pogajal v Trbižu s koroškimi deželskimi glavarjem Vidom Welzerjem kot cesarskim pooblaščenca glede predaje Bovca cesarju Maksu I. Bovčani so si izprosil oprostitev davkov ter pravico do občinskih pašnikov ter gozdov. Zato so se pa zavezali, da bodo skrbeli za brambo trdnjave v Klužah proti Benečanom. Ko je bila Goriška razdeljena na 16 okrajnih glavarstev, je postal Bovec v znak avstrijske hvaležnosti samostojno okrajno glavarstvo. S ter se je trg močno dvignil.

Cesarske balgajne so vedne vojne z Benečani izpraznile. Zato so cesarji kot nekdanji patriarhi zastavljali bovško glavarstvo za evenketajoče tisočake. Eden najbolj znanih bovških glavarjev je bil Jurij Filip Gera (1612—1643), ki je bovško trdnjavico močno utrdil in jo je tudi oskrbel s pitno vodo, kar priča v kosmati nemščini vklesani napis nad studentem ob sedanji cesti. Gera se je tudi odločno postavil za stare bovške pravice napram tolminski graščini. Silno se je ustavljal nepremišljenemu izsekavanju gozdov. Naslednik Gerov je bil Jakob Vaecano. Potem se pa vrstni red izgubi, ker bovško glavarstvo ni bilo kot n. pr. tolminsko dedna last plemiških rodbin. Vendar so si pa v 17. stoletju sledili kot bovški glavarji baroni Zemlerji in Scharffenstein. V trgu so imeli poleg farne cerkve utrjeno hišo (grad). Ko je pa rodovina izumrla in se je njena zadnja potomka omožila z grofom Ferdinandom Attensom iz Sv. Križa, so grofje Attens-Zemler podedovali posestva na Bovškem. Glavarstvene pravice so pa izvajali vladni glavarji tja do Marije Terezije, ki je goriško deželo razdelila na dve okrožji (kresiji). Tedaj l. 1751.) je tudi čedajski kapitelj zgubil svojo duhovno oblast v prid novi goriški nadškofiji.

Bovški glavarji so posebno pazili, da se niso okrnili mejniki bovškega glavarstva. S Tolminci so imeli zavolj obmejnih pašnikov hude spore. Da bi si bovški podložniki dobro zapomnili vse mejnike, jih je poseben uradnik iz Boveca vsako leto v Srpenici na sejem sv. Florijana javno prečital, kot so bili zapisani v starih urbarjih v slovenskem jeziku.

Zgoraj smo brali, da je čedajski kapitelj pomalem zgubil vse duhovne pravice. Goriški nadškof je že leta 1768. razdelil škofijo v dekanije. Dekanije v današnjem obsegu je pa škof Inzaghi utemeljil l. 1792. Odtlej ima Bovec svojega dekana. Tedaj je bov-

Srpenica

ška fara, ki je imela poleg dekana še po dva kaplana, štela 2599 duš. V Bovecu samem je prebivalo 1644 duš. Lastnega duhovnika je imela tudi Srpenica (1171 duš), dalje Čezsoča (780 duš), Log (701) in Soča (474). Skupaj je torej bovška fara — dekanija imela vpisanih 5485 duš.

V duhovnem pogledu že tedaj ni bilo vse tako kot bi morale biti. Škofove vizitacije so morale marsikako razvado prav korenito iztrebiti. Vendar se je življenje pod Marijo Terezijo in Jožefom II. nekam ustaljevalo. Končno so tudi odpravili stare, nezanesljive urbarje (knjige, kamor so zapisovali, koliko mora ta ali oni odrajtati svojemu gospodu za najemščino in številne druge služnosti) in so 1785. vse Bovško mapirali. Zemljišče so po dobroti razdelili na tri vrste in na tej podlagi so bili odmerjeni davki. Končno veljavne zemljiške knjige so pa jeli sestavljati šele l. 1881.

(Dalje prihodnjič)

Argentinski Filmí

XV. FILM

Zdravniki brez vesti

(Nadaljevanje.)

Po več tednih je "slavni" profesor prišel z diagnozo na dan: gospejina bolezen se imenuje "amebiasis". Ta bolezen je postala taka molzna krava, da je profesor izmolzel iz nje par tisočakov. "Drenaje por cuenta de honorarios — drenaža na račun honorarjev" nazivljejo tako početje zdravniki poštenjaki.

"Amebiasis" je moderna bolezen. Gre za mikrobo zvane amebe, ki se nastanijo v krvi, povzročijo krvotoke ter pospešujejo bledico. Seveda je bilo treba amebe mikroskopično ugotoviti. Z začeli so revico mučiti z injekcijami, kar je zelo običajen in silovito dobičkanosen zdravniški posel. Gospej se je po vsem tem zdravje razumljivo močno poslabšalo, ali to je za zdravnike gotove sorte postranska stvar če ne še celo nov vir dohodkov.

Ko je bogata gospa že potrosila par tisočakov brez vsacega uspeha se je podala v — Pariz. Tam ji je pošten zdravnik brez vseh okoliščin povedal, da sploh nikoli ni imela ameb; šlo se je samo za spremembo krvi pri ženi 45 let. Po par tednih je bila zopet na svoji estanciji.

Hotel pa je slučaj, da je pariški zdravnik poznal svojega glasovitega buenosajreškega kolego, zato mu je po gospej poslal vizitnico sledeče vsebine, ki si jo je gospa prepisala:

"Veleodlični gospod kolega! Gospa donositeljica Vam izroča moje spoštljive pozdrave. Preiskava ameb je bila popolnoma negativna, in prav priprosto zdravljenje je gospej dovolilo vrniti se v par tednih. Čestitam Vam, da ste v enem samem mesecu zdravljenja — kar je praveati čudež — tako temeljito izgnali vse amebe iz bolne gospe, da tukaj nismo našli pri najskrbnejši pre-

iskavi nobenih ameb. Ponovno Vam čestitam, da ste ozdravili bolnico, ki bi si je jaz ne bil upal zdraviti."

Iz besedila odseva duhovita francoska ironija, ki je v tej deželi nismo vajeni.

Kaj boste rekli k temale resničnemu slučaju:

Oče na smrt bolnega otroka ni bil zadovoljen s zdravniško asistenco. Obrne se torej do drugega zdravnika, ki začne oštevati prvega zdravnika, da je šušmar, da ničesar ne razume in da bo on kriv ako otrok umrú. Obupan in razburjeni oče poišče prvega zdravnika ter dá duška svoji jezi in boli s tem, da mu zasadi nož v drobovje.

Drug slučaj: Zdravnik pozna rodbino bolnika, ki ga je pravkar obiskal. Komaj je bolni odšel, vzame telefon v roke, da vzdigne alarm, dasiravno je bolezen nekaj čisto navadnega, in takole govori najbližjemu sorodniku: "Dragi moj, Vaš sorodnik je hudo bolan; lečenje, ki so mu je nudili drugi zdravniki je bilo zmotno in kvarno. Ako bo šlo tako naprej, pride na pekopaljšče; jaz bom storil vse, da ga rešim. Treba je, da to veste in me pri mojem delu podpirate!" Kar je dobrohotni zdravnik iskal in navadno dosegel, je dobra molzna krava. To je bilo skoro vse.

So zločinci medicine, ki bi jih bilo treba v prid trpečega človeštva, pa tudi iz razlogov gole človeške poštenosti in dostojnosti, odstraniti iz njihovega mesta. Kako žalostno senco mečejo ti ljudje na celokupno moderno kulturo, posebno na moderno vseučiliško izobrazbo. Na kako krivem, potu so moderne visoke šole, ki vidijo samó razum, za sree pa se nič ne menijo, hočejo samo učiti, dobroto srea pa smatrajo dostikrat za slabost. Kako hudo bo še tepeno človeštvo, ki kaj takega že tako dolgo trpi med seboj.

***

En slučaj neverjeine zdravniške trdosrčnosti: Sedemleten deček znane mi družine iz predmestja Mataderos je po nepredvidnosti pogoltnil surovo fižolovo zrno, ki je prejšni večer služilo pri kvartanju. Otroka je začelo dušiti in oče ga urno nese k najbližjemu zdravniku, ki mu je pa rekel, da se s takšnimi stvarmi ne peča ter mu svetoval naj fantka pelje v bolnišnico Salaberry. Očividno je slutil, da z revnim moženr ne bo veliko zaslužka. Otrok je trpel in skoro umiral. Zaskrbljeni oče videč, da ima zdravnik pri vratih svoj avtomobil, za božjo voljo prosi, naj ga vendar urno popelje v bolnico. Tudi to uslugo mu je gospod zdravnik odklonil češ, da so za to tramvije. Ko je nesrečni oče prispel v bol-

FOTOGRAFIA ARTISTICA

La iglesia de Erfurt, Alemania,
tomada desde el castillo de Petersburg.

nico, je bilo že prepozno. Fantek je izdihnil, ko so ga položili na operacijsko mizo.

*
*
*

Zavodi za lepoto v Buenos Airesu! To je poglavje, ki spada sem.

V resnici je človeška lepota sila učinkovito priporočilno pismo, napisano od samega božjega Stvarnika, terčitano in občudovano od vseh človeških src. Tragika je samo v tem, da včasih sam peklenšček to pismo po svoje prikuje ter falzificira pravi naslov.

Neverjetno je, koliko smo ljudje pripravljeni žrtvovati za lepoto! Ne samo denarja in trudov, ampak tudi svojo srečo, čast, samo svoje življenje, po vzgledu Narcisa iz grške mitologije, ki se je sam vase zaljubil in dal za lepoto svoje življenje. Moderne buenosajreške brijačnice kaj so drugzega kot rafinirani zavodi za lepoto? Gomina, mazila, kolinske vode, namočene brišače, električni aparati...

Kako bi potem ženske ne norele za lepoto? Kožo bi si dale sleči pri živem telesu, na natezalnico bi se dale razpeti, samo da malo povečajo svojo lepoto. Hočete-li večjega trpinčenja kot kodranje las z različnimi modernimi aparati?! V cilindru, ki se kadi kakor bi hruške sušil. Včasih po par ur! Šušljajoči Mefistofeles povsod vabi: Gospa, iščete lepote? Hočete postati vitka ko jelka: vstopite v naš olupševalni zavod kjer so vam na razpolago aparati vseh vrst. Hočete uravnati vaš nos, da ne bo izgledal kot konjsko sedlo? Zdravnik-specialist Vam ga uredi v najkrajšem času. S topljo prstjo postanete bole in čedna kot filmske zvezde iz Holliwooda!

O, hrepenenje po lepoti je staro. Že o cesarici Popeji nam izpričuje zgodovina, da se je vsako jutro kopala v osličinem mleku ter si čistila zobe s praškom zlata in slonove kosti. Bila je to žena tistega Nerona (vladal 54—68 po Kr.), ki je prelil potoke krščanske krvi: dal je kristjanom sekati glave, trupla metati zverinam v areni, žive je sežigal, da so mu goreči, a še živi, razsvetljevali njegove vrtove. Končno je umrl kot strahopetec — samomorilec. Nikakor ni torej rečeno, da pomeni lepota že tudi poštenost in dobroto, da pomeni lepo telo tudi lepo dušo, prav velikokrat je narobe, čeprav ne vedno.

V zadnjem desetletju je takoimenovana estetična ali lepotalna kirurgija v Buenos Airesu na široko razmahnila svoje šotore. Polje kakor nalašč za kopico brezvestnih zdravnikov in šušmarjev. "Institut de beauté" so po francosko krstili te zavode,

ker je francoščina v Argentini vse bolj imenitna ko domači jezik. Ampak ne hodimo stranpoti ter jo mahimo brez oklevanja in naravnost v zavod za lepoto.

V elegantni sprejemnici cele vrste žensk "boljših slojev". Nastavljeni v zlikanih frakih in med naučenimi pokloni kakor le vedo se trudijo, da svojim cenjenim klijentinjam kar najbolj nazorno razložo čudežne uspehe svojih čudežnih doktorjev. Tu so nepotvorjene fotografije čudežnih transformacij. Ti "poprej" in "potem"! "Poprej": lica ovela, oko kot od vreče obkroženo, nos poteptan. "Potem": lica kot jabolka, oko lesketajoče in fascinujoče, nos pa tako popoln in dovršen kot pri Veneri iz Mila. O, kako te slike vlečejo! In koliko denarja izvlečejo iz žepov lahkomiselnih žensk, ki ga imajo!

Dobro. Dokler je stvar omejena na nos, lica ter oči, naj še bo. Estetična kirurgija, ki se je porodila na vojnih poljanah svetovne vojne, res do nekakšne mere omili človeške napake. Angleški, nemški, avstrijski, francoski kirurgi so delali res čudeže; bili so junaki v svojem poklicu; krpali so človeške glave kakor so pač vedeli in znali. Nesrečni možje in fantje, ki bi se bili morali vračati z napol razklano glavo domov so se jim smilili. In tako so jim glavo ali kateri drugi del telesa več ali manj srečno znova zmodelirali.

Ali današnja estetična kirurgija je profanacija, onečašcanje vede, zloraba vede za ljudsko nečimurnost, in kakor bomo videli dostikrat nevarna zloraba. Količkaj prebrisani zdravniki brez vesti, imajo tu najbolj sijajno delavno polje. Pa so je tudi pošteno izrabili!

Najprej par majhnih slučajev.

Lansko leto. Neka gospa je pozvala pred sodišče lastnika prvovrstne buenosajreške peluquerie — brijačnice, nastajajočega "institut de beauté", ki je veliko obetal. Obljubili so gospej, da ji spremené njene črnkaste kodre v one zlate kodre, ki smo jih vajeni videti na Tiziano-vih slikah in ki so danes tudi v Južni Ameriki tako moderni. Ali barvilo je gospejne lase čisto požgalo, jo popolnoma oskubilo, to je izgubila je vse lase ter jej znatno oškodovalo vid.

Druga gospa si gre kodrat lase. Elegantno ji nastaviijo ogromni mučeniški aparat. Vsled malomarnosti nastavljenca, ki mu je bila poverjena mahinacija z električnim tokom se gospej vnamejo lasje. Komaj so jo rešili smrti. Tudi ta slučaj je prišel pred sodišče.

(Dalje prihodnjic)

Pocitnice na argentinskem kampu

(Nadaljevanje)

Moje veselje so postale, ne vem zakaj, vodne ptice. Tudi teh je neverjetno veliko po plitvih pampskih lagunah. Najbolj všeč so mi postale dolgovrate bele gosi in divje race. Bog ve kolikokrat sem jih tekom teh štirinajstih dni prav od blizu občudoval. Ni se jim sicer prav lahko približati, vendar jih z malo spretnosti in potrpežljivosti že lahko dobiš na 25 metrov, pa tudi bližje. Ponoči so vse velike mlake kakor ogromni kurniki iz katerih je čuti vsakovrstno glasno kokodakanje in medsebojno račje nagajanje. Živali so bolj brezskrbne kakor drugod, ker jih ne prihaja motiti noben lovec, čemur sem se skraja čudil, vendar je stvar prav enostavna: čemu bodo hodili loviti tako daleč, ko pa imajo vsepovsod v bližini dovolj odličnih lovišč na razpolago. Lov je namreč samo po sebi umevno prost po vsej Argentini. Jaz sem bil ena izmed redkih lovskih izjem po teh krajih. Vendar ne dolgo. Prišlo mi je namreč na misel, da pravzaprav ni posebno bistvene razlike med strastnim odraslim lovecem, ki strelja tja v en dan, samo za veselje in med našimi lovei s pračo, sirotami brez skoro vsakega drugega veselja.

Ko govorim o znamenitem pampskem ptičjem rodu moram predvsem omeniti najbolj značilno pampsko ptico, golobje velikosti, ki ji pravijo téro. Teri se zdi, da so si razdelili vso pampsko pokrajino v precej enakomerne okoliše. Na vsakih dvesto ali tristo metrov pride po en par. Živijo namreč paroma, po dva in dva. Teri so neverjetno budni in zaslužni čuvaji pampskega ptičjega sveta. Po pravici uživajo večjo jezo lovecev. Komaj stopiš iz estancijskega monta, že se zadere najbližji par na ves glas: téro, téro, téro, téro. Levo in desno mu začno odgovarjati. V ozadju se oglasi čahá, po velikosti in obliki puranu podobna ptica, ki začne daleč na okrog: čahá, čana, čahá, čahá. Divje gosi in race in črni vrani in cela vrsta drugih perjanov pa v zrak predno se jim je približal lovec na streljaj, seveda v lovčevo največje jezo in žalost. In tako gre naprej, pa se obrné na levo ali na desno. Komu bi ne zavrela kri. Ti nesrečni téri, ki si edini pustijo priti prav blizu, so

premajhni, da bi bili vredni strela. Tudi njihovo meso ni bogve-kaj. Samo iz jeze in da bi imeli drugič mir pred njimi, jih nekateri lovci streljajo. Da ne govorim o velikem čahá, čigar meso je povsem nevžitno, streljati bi ga bilo treba pa skoro s kroglo.

O téru naj povem še tole kratko zgodnico:

Pred kratkim so ga darovali gospodarju pri katerem stanujem. V mestu seveda. Da ne zleti in nam ne uide, smo mu pristrigli peruti. Zelo so hvalili tiča, da zoblje mravlje, česar sem bil posebno vesel. Mravlje so namreč velika argentinska, tudi buenosajreška mestna nadloga. Meni nič, tebi nič so začele znašati veliko gnezdo — v moji spalnici. Vse preganjanje zastonj. Strupa sem jim kupoval, zažigal sem jih. Vse nič. Vsako jutro sem našel sredi sobe kupček, vse naokrog pa enakomerno raznešeno nekaj prsti. Samo toliko so bile olikane, da mi niso hodile na posteljo. Prvo noč, ki sem jo prespal v Buenos Airesu so me obiskale namreč tudi na postelji, čeprav sem imel postlano v prvem nadstropju. Pozneje sem slišal, da gredo tudi v nebotičnike. Pa bom o teh rečeh pozneje več pisal, če bom imel časa in prostora. Vesel torej, da sem dobil uničevalca mravelj, ga postavim zvečer na sredo mravljinčjega gnezda. Seveda v temi, ker so mi pravili, da je téro kakor sova, ki bolje vidi ponoči kakor podnevi. Vesel in radoveden kako téro zoblje mravlje, prižgem čez nekaj časa luč in vidim, kako čepi uboga žival nepremično sredi mravljišča, polna mravelj. V bojazni, da je ne požro, za kar bi moral dajati gospodarju odgovor, sem rešil ljubko živalico gotove smrti. Zame je bil to nov nauk, da ne smem preveč dati na ljudsko pripovedovanje, kar tudi Vam svetujem, draga gospa botra. Tudi sebe ne izvzantem, čeprav se trudim, da Vam pišem samo golo resnico. Če torej mislite, da mi ne morete zaupati, pa sami pridite pogledati in se prepričati, kakšna da je argentinska pampa.

Da ne bo čahá kaj užaljen, ko toliko pripovedujem o njegovem malem prijatelju, pa naj Vam povem, gospa botra, da sem na kampu lastnoročno ujel živega čahá, da tiča torej res čisto od blizu dobro poznam. Bil je mladič, ki še ni znal leteti, vendar velik domala kakor naši odrasli purani. Mlad pa tako, da še sam jesti ni znal. Ker se čahaji tako dobri varuhi, jih imajo na marsikateri estanciji udomačene in jim služijo za najboljše hišne varuhe. Za takega varuha sem hotel tudi jaz vzgojiti svojega čaháčka. Zastonj. Ali je nastopil dandanes tako moderni gladovni štrajk ali pa res jesti ni znal: moral sem ga izpustiti v zlato svobodo.

Ker vidite, kako rad da se zagovorim, draga gospa botra, naj

Vam samo čisto na kratko omenim, da so naravnost pampska znamenitost vitke in elegantne štorklje, ki so vsaj na videz vse kaj drugega kakor bi človek sodil po nerodni slovenski besedi, in ki jih je posebno zanimivo opazovati visoko v zraku. Pampska posebnost je tudi urni in ogromni divji noj, ki pa jih je razmeroma le malo videti. Velik je tako, da ga otroci lahko jahajo, če ga morejo seveda vjeti, to je če so jim ga prej udomačili.

Skoraj domači so tudi divji zajci in pa prepelice, ki jih kajpak spet ne manjka. Posebno prepelica pusti, da se ji približate na en sam korak. Pa so nespametni, zajci in prepelice. Če bi malo bolj bežale, bi jih ne imeli skoro vsak dan na krožnikih in na mizi.

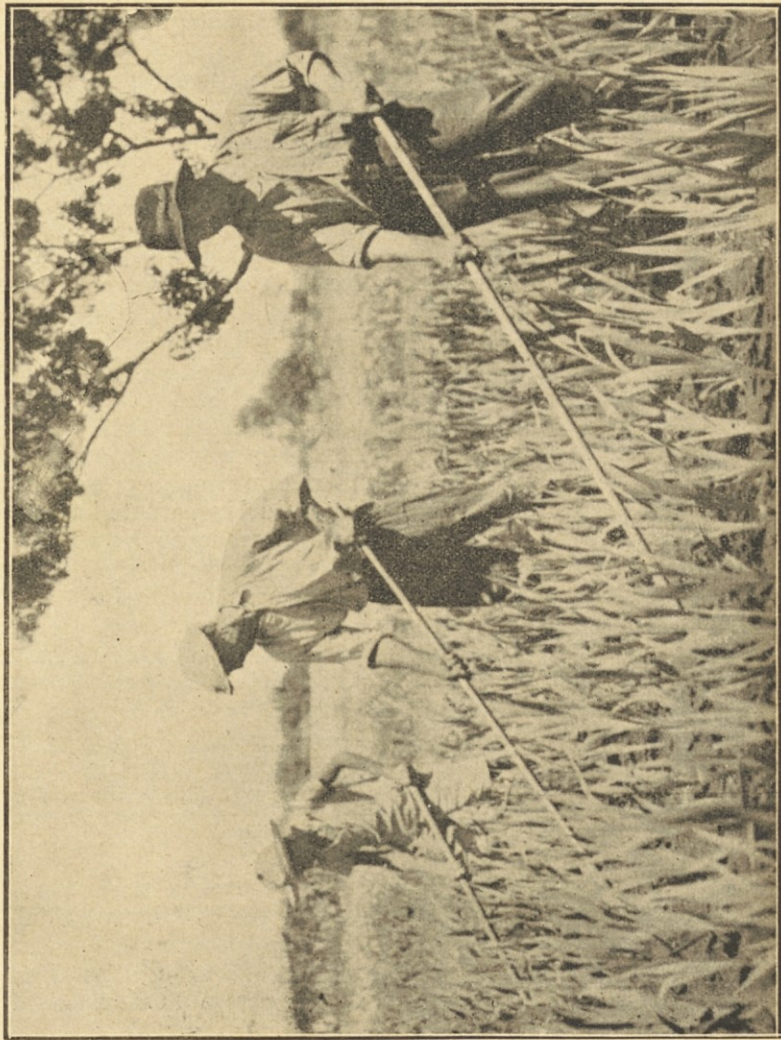
Da ne bo to moje pisanje predolgo, naj Vam, draga gospa bobra, iz dolge galerije pampskega ptičjega roda predstavim samo še pečarja (hornero), naravnost lombrosovski zgled nespameti in modrosti v eni sami glavi. Lombroso veste, da je bil velik učenjak, ki je napisal posebno knjigo "o modrosti in norosti", ki je postala po pravici slavna, čeprav je nakopičenih v nji med mnogimi učnimi opazovanji in ugotovitvami tudi marsikaj povsem napačnih domnev. Ta ptič pečar je torej na eni strani nespameten, zelo nespameten, ker stavi svoja gnezda tja, kjer bi jih človek najmanj pričakoval: na najbolj vidne in lahko dosegljive kraje, dostikrat na primer vrh stebra, ki nosi žično ograjo, poleg javne poti in tako nizko, da si lahko staro in mlado, gnezde od vseh strani po mili volji ogleda in seveda, če hoče tudi uniči. Po drugi strani pa spet ni nespameten, ampak pameten, zelo prebrisan, zakaj njegovo gnezdo je tako umetno, da se mu po pravici vse čudi. Zgrajeno je iz blata in slame. Starim kmečkim pečem je nekoliko podobno, zato tudi pravijo njenemu zidarju "pečar". Ko je je veter dobro presušil je to "pečarjevo" gnezdo skoro tako trdo ko cement. Tudi noben dež ga ne razmoči. Na kól je tako trdo prilepljeno, kakor da je z njim zraslo. Tudi na oko je čedno. Čeprav je vsem na zobeh, vendarle pravega gnezda ne more nihče videti, kaj šele otipati in pobrati iz njega jajca ali mladiče. Ne človek, ne žival. Seveda tudi voda in dež ne moreta do njega. Gnezdišča, lahko val. Seveda tudi voda in dež ne moreta do njega. Gnezdišče, lahko bi rekli hiša v kateri sta si pripravila gospod pečar in gospa pečarica svojo posteljo, je namreč po polževo zavita in se nahaja pravo gnezdo v skrajnem notranjem prostoru. Kakor bi ljudi izzival, gospod hornero s svojim gnezdom, češ "prij' zidar se učit." In res so se šli! Večina pampskih malih hiš in drugih stavb je zgrajenih

Vam samo čisto na kratko omenim, da so naravnost pampska znamenitost vitke in elegantne štoklje, ki so vsaj na videz vse kaj drugega kakor bi človek sodil po nerodni slovenski besedi, in ki jih je posebno zanimivo opazovati visoko v zraku. Pampska posebnost je tudi urni in ogromni divji noj, ki pa jih je razmeroma le malo videti. Velik je tako, da ga otroci lahko jahajo, če ga morejo seveda vjeti, to je če so jim ga prej udomačili.

Skoraj domači so tudi divji zajci in pa prepelice, ki jih kajpak spet ne manjka. Posebno prepelica pusti, da se ji približate na en sam korak. Pa so nespametni, zajci in prepelice. Če bi malo bolj bežale, bi jih ne imeli skoro vsak dan na krožnikih in na mizi.

Da ne bo to moje pisanje predolgo, naj Vam, draga gospa botra, iz dolge galerije pampskega ptičjega roda predstavim samo še pečarja (hornero), naravnost lombrosovski zgled nespameti in modrosti v eni sami glavi. Lombroso veste, da je bil velik učenjak, ki je napisal posebno knjigo "o modrosti in norosti", ki je postala po pravici slavna, čeprav je nakopičenih v nji med mnogimi učnimi opazovanji in ugotovitvami tudi marsikaj povsem napačnih domnev. Ta ptič pečar je torej na eni strani nespameten, zelo nespameten, ker stavi svoja gnezda tja, kjer bi jih človek najmanj pričakoval: na najbolj vidne in lahko dosegljive kraje, dostikrat na primer vrh stebra, ki nosi žično ograjo, poleg javne poti in tako nizko, da si lahko staro in mlado, gnezde od vseh strani po mili volji ogleda in seveda, če hoče tudi uniči. Po drugi strani pa spet ni nespameten, ampak pameten, zelo prebrisan, zakaj njegovo gnezdo je tako umetno, da se mu po pravici vse čudi. Zgrajeno je iz blata in slame. Starim kmečkim pečem je nekoliko podobno, zato tudi pravijo njenemu zidarju "pečar". Ko je je veter dobro presušil je to "pečarjevo" gnezdo skoro tako trdo ko cement. Tudi noben dež ga ne razmoči. Na kól je tako trdo prilepljeno, kakor da je z njim zraslo. Tudi na oko je čedno. Čeprav je vsem na zobeh, vendarle pravega gnezda ne more nihče videti, kaj šele otipati in pobrati iz njega jajca ali mladiče. Ne človek, ne žival. Seveda tudi voda in dež ne moreta do njega. Gnezdišča, lahko val. Seveda tudi voda in dež ne moreta do njega. Gnezdišče, lahko bi rekli hiša v kateri sta si pripravila gospod pečar in gospa pečarica svojo posteljo, je namreč po polževo zavita in se nahaja pravo gnezdo v skrajnem notranjem prostoru. Kakor bi ljudi izzival, gospod hornero s svojim gnezdom, češ "prid' zidar se učit." In res so se šli! Večina pampskih malih hiš in drugih stavb je zgrajenih

Dobro orodje zelo lajša težko vrtnarsko delo. Naši spodnji delavci okopavajo in plevejo z modernimi okopovalnicami znamke Wolf.

iz blata in slame. Samo da niso ne tako čedne, ne tako trdne, kakor je pečarjeva hišica vrh plota.

Tudi ne smem zamolčati česar pri pečarju nisem sam opazoval, pač pa večkrat slišal od drugih zanesljivih ljudi. Da je namreč posebno zanimivo opazovati pečarja in pečarico ko si stavita gnezdo. Ves teden sta neutrudna, ob nedeljah pa se ne eden ne drugi ne pritakne dela. Zato uživata med ljudstvom posebno spoštovanje. Uničiti njuno gnezdo bi vsak argentinec smatral za velik greh.

Ampak, draga gospa botra, Vam je tega pisanja o argentinskih tičih najbrže že preveč. Seveda bi lahko še pisal, še zelo veliko, ampak nebi Vam bil rad nadležen. Tudi gospod urednik Duhovnega življenja vidite, kako neprestano sitnari, da ni prostora. In končno bi Vam moral res napisati celo debelo knjigo, če naj Vam vsaj nekoliko bolj raztolmačim pampsko naravo in življenje v njej.

Povabim Vas torej, da si oglejva nekoliko ljudi, ki žive na pampi.

Če Vam je všeč, greste v duhu lahko z menoj na estancijo Barendika, kamor me je bil povabil zadnjo nedeljo gospod estanciero don Pedro Uriaguereca, ker gotovo dobro poznate imena raznih narodov, že veste, da je don Pedro Uriaguereca Vasco, ali kakor pri Vas doma navadno pravite Bask, torej potomec najstarejšega evropskega plemena, doma iz skrajnega severozahodnega dela Španije. Tudi sicer je velika večina tukajšnjih stanovalcev vaskiškega rodu. Tri posebnosti imajo. Veseli jih življenje na samem, ne po vaseh, globoko verni so, in zadnji čas narodno zelo samozavestni. Ali ni zanimivo, da sem spoznal vaskiško narodno nošo na argentinskem kampu? Njen posebno značilen okrasek je "cruz svastica", Hittlerjevemu skoro enak kljukast križ.

(Nadaljevanje)

SLOVENSKI TEDNIK

prinaša mnoge dnevne novice iz naše nove in stare domovine, kakor tudi najvažnejše svetovne vesti, in razne socialne in druge članke. List izhaja že šesto leto in ga izdaja slovenska delavska prosvetna organizacija, urejuje pa Ivan Kacin. Letno stane \$ 5.— m/n. Za inozemstvo \$ 6.— m/n. Naš naslov je:

Uprava Slovenskega tednika

Añasco 2322.

Buenos Aires, Rep. Argentina.

VI LAHKO ŽIVITE BREZ SKRBI
ČE SE OBRAČATE ZA VSE VAŠE BANČNE OPERACIJE NA

Banco Holandés

SLOVENSKI ODDELEK

Centrala: Emé. MITRE 234, Podružnica: CORRIENTES 1900

Z A K A J ?

ZATO KER, potom BANCO HOLANDES lahko nakažete Vaši družini denar VARNO, HITRO in z NAJMANJSIMI STROŠKI.

ZATO KER, BANCO HOLANDES plača za Vaše hranilne vloge NAJBOLJŠE OBRESTI.

ZATO KER, pri BANCO HOLANDES lahko kupite prevozne karte za najboljše in najhitrejše parnike, po najnižjih cenah.

VAŠ DRUGI DOM: BANCO HOLANDES

Pridite osebno ali pa nam pišite — da se boste prepričali.
Uradujemo od 8.30 do 19. ure. Ob sobotah do 12.30.

Da bodo Vaši otroci boljši, bolj razumni in bolj pridni, jim kupite **VIGILOVE OTROŠKE POVESTICE** o katerih je naš list že obširneje pisal. Doslej je izšlo 63 zvezkov, okusno vezanih in ilustriranih. Po deset centavov.

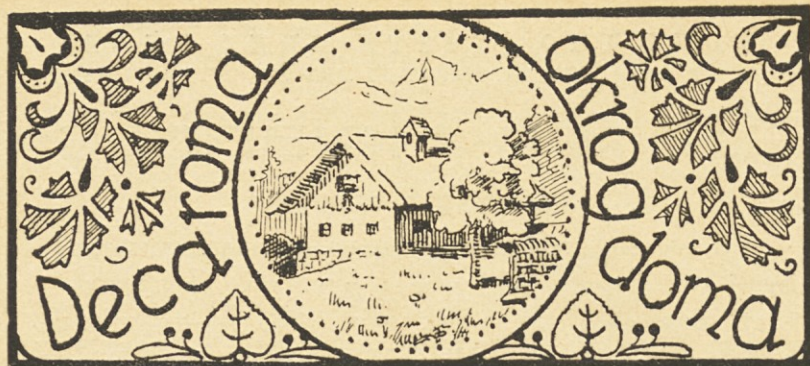
Dr. JUAN ANGEL
MARTINOLICH
odvetnik

MONTEVIDEO 481
U. T. 35 - 5223

Edino glasilo slovenskih izseljencev v zapadni Evropi, Franciji, Belgiji, Holandiji, Nemčiji in Luksemburgu, je mesečnik

RAFAEL

Kdor bi rad vedel, kako da se godi njegovim prijateljem in znancem, ki so se izselili v te dežele, ali sploh slovenskim izseljencem, naj si list naroči pri Upravi RAFAELA, Kruinstraat 28, Heerlen, Holandija. Stane za vse leto samo en peso in pol. Ravno tam se nahaja tudi uredništvo, kateremu pošiljajte kratka pa zanimiva poročila, kako da se Vam godi, kjerkoli že živite.

Na sveti gori pri Gorici

Sredi sončne Goriške se tik za Gorico dviga Sveta gora, v predvojnih časih brez dvoma najznamenitejša slovenska božja pot. Na mestu starega svetišča Matere Božje, ki ga je vojna vihra razrušila do tal, stoji sicer drugo, ki pa ni, čeprav novo zgrajeno, niti senca nekdanjega veličastnega in častitljivega božjega hrama.

Prekrasen je pogled s Svete gore po nepopisno lepem koščku naše zemlje, ki se razprostira ob njenem vznožju.

Na jugu vidimo sinjo Adrijo, to veličastno morje, tako lepo in vabljivo. Proti vzhodu se goriška ravan zožuje v vinorodno Vipavsko dolino — neumrli pesnik Simon Gregorčič jo imenuje “deželo rajskomilo” — na zahodu se pa odpira svet v nepregledno Furlansko nižino.

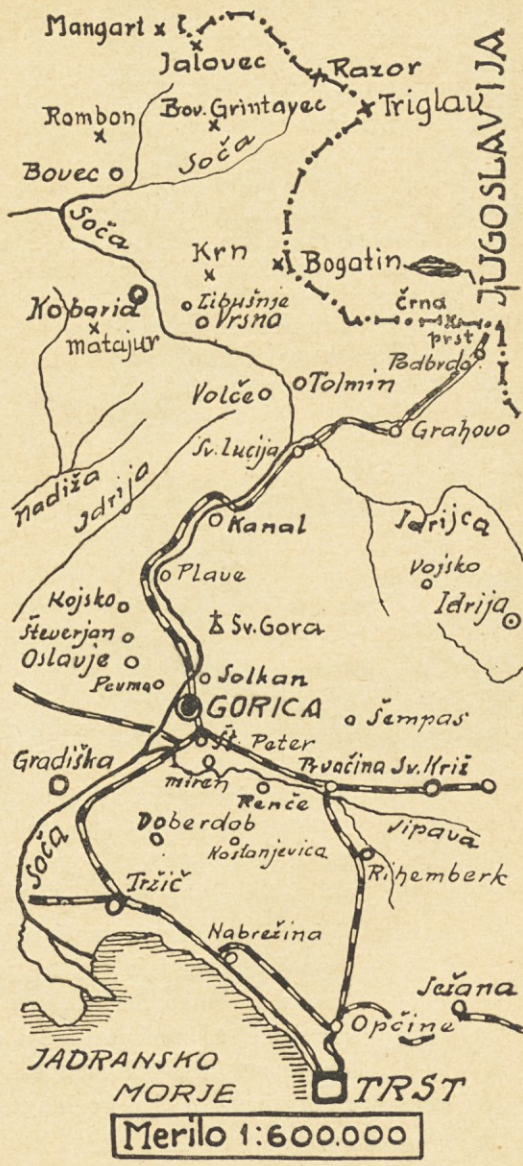
Pravo nasprotje opisanega sveta pa nudi pogled proti severu in severovzhodu. Tu zremo pred seboj gorski svet, med njimi prave gorske velikane. Tik pred nami se razprostira pusta Banjška planota, a tam daleč v ozadju ogromni sklad gorskih grebenov, Gregorčičev “planinski raj”, Kanin, Matajur, Krn, Črna prst, Porezen. In za njimi naš silni Triglav, ki gleda z mogočnih višav čez goriške ravnine na sinje morje Jadransko.

Od Triglavskega pogorja pa do Furlanske nižine se vije po tem svetu bistra hči planin, zelenomodra Soča.

PRIMORSKA HIŠA

Primorci stavijo svoja bivališča drugače nego mi, ki stanujemo dalje za njimi. Kar je pri nas "izba" s častitljivo velikansko pečjo, to je njim "hiša" z velikim, kake tri pedi od tal vzdignjenim ognjiščem, na katerem gori ogenj skoro neprenehoma. Ob ognjišču stoje nizke klopi na treh obzidanih straneh. Samo prednja stran je prosta, da more gospodinja do kozic in loncev in do kotla nad ognjem. Na ognjišču zadaj stoji še železno zglavje, kamor naslanjajo polena, da lepše gore. Velikanske ročice na zglavju so zgoraj tako izdelane, da lahko vanje postavijo buče vina.

To ognjišče je središče, ob katerem se zbira vse. Okoli njega se vrtil Primorcu velik del življenja. Tu se najrajši gnete mladina, pa tudi živali, psi in mačke, zlasti pozimi, ko nikjer drugod ni blagodejne toplote.

Zato bo tudi doumno, zakaj po teh krajih pride toliko otrok po ognju v nesrečo. Tu se gospodar počije po trudapolnem delu, tu nekoliko popestuje najmanjšega otroka, tu si ob dolgih zimskih večerih pripovedujejo novice in pravljice, skratka: Primorcu je domače ognjišče v resnici to, kar je nam drugim samo v prenešenem pomenu, v podobi.

V "hiši" ni druge oprave kakor mize, stoli in kaka omara, po stenah pa je razobešeno vse polno medenega in kositrnega posodja, ki se mora vedno svetiti kakor sonce. S to posodo se ponaša pridna gospodinja. Po drugi strani so pa dolge police. Po njih je razstavljena vsakovrstna porcelanasta posoda, skleda in skledice, pladnji in še druge reči, razvrščeno vse lepo po velikosti in obliki. Vse skupaj pa stori, da se ta "primorska hiša" človeku hitro priljubi in da se čutimo v njej domačega.

Fr. Erjavec.

Simon Gregorčič:

ŽIVLJENJE NI PRAZNIK

Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!
Od zore do mraka rosán in potán
ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje možá,
a pokoj mu zdrave moči pokončá.
Dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!
Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!
Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud ti nebo blagoslovi.

Simon Gregorcic

Simon Gregorčič spada med najbolj priljubljene slovenske pesnike. Rojen je bil l. 1844. na Vrsnem pod Krnom pri Kobaridu, umrl pa je l. 1906. v Gorici. Poišči si oba ta znamenita kraja na našem zemljevidu, ki ga danes prinašamo svojim mladim čitateljem. Mlada leta je preživel Simon Gregorčič v planinskem rajju pod Krnom in ob bregovih bistre Soče, ki je pozneje spesnil o njej tako krasno pesem. Iz večine njegovih pesmi diha iskrena ljubezen do sončne domovine in krasnih planin. Njegove pesmi so tako lepe, da je dobil zaradi njih naslov "goriški slavček". Posebno ga ljubi mladina, ker je zmerom mil, nežen in rahločuten.

Simon Gregorčič:

NAZAJ V PLANINSKI RAJ!

Pod trto bivam zdaj,
v deželi rajsko mili,
srce pa gor mi sili

nazaj v planinski raj.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se,
tu ptičji spev glasi se,
goré že krije sneg.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

Glej ta dolinski svet,
te zlate vinske griče!
Te nič, te nič ne miče
njih južni sad in cvet?
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

In to ti nič ni mar,
da dragi srčnovdani
ti kličejo: "Ostani,
nikar odtod, nikar!"
Zakaj nazaj?
Ne vprašajte zakaj!

O zlatih dni spomin
me vleče na planine,
po njih sree mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
nazaj v planinski raj!

Ali si že kaj pisal gospej botri Mini? Kakor nam sporoča, je zelo vesela vsakega pisma in bo na vsako rada odgovorila, dobrim pisateljem pa bo poslala tudi kakšno lepo slovensko knjigo v dar. Njen naslov je:

GOSPA BOTRA MINA,

Aljaževa cesta št. 3

P. JESENICE—FUŽINE (Jugoslavija)

Slovenska čevljarnica
Paz Soldán 4983
Anton Saksida

Edina slovenska brivnica na Pa-
ternalu. — Paz Soldá 4979 —
Se priporoča: Leopold Zavrtnik

NOVI LIST

NEODVISEN JUGOSLOVANSKI IZSELJENSKI TEDNIK
V JUŽNI AMERIKI

ZAHTEVAJTE GA NA OGLED

s pismom, naslovljenim na:

Dr. VIKTOR KJUDER

Lambaré 964, Buenos Aires

Celoletna naročnina: za vse ameriške države 5 arg. pap. pesov; za
Jugoslavijo 80 Din; za druge države 1,50 USA Doll.

Boletín de la Misión Católica Eslovena
Službeni vestnik Slovenske katoliške misije

CERKVENI KOLEDAR

17. marec — druga postna nedelja — slovenske božje službe na Pater-nalu, Avaloš 260, kakor po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popol-dne.

18. marec — ponedeljek — spomin svetega jeruzalemskega škofa Cirila, slavnega vsled svetosti, učenosti in preganjanja zaradi zvestobe Kristusovi Cerkvi.

19. marec — torek — zapovedan praznik svetega Jožefa, delavca, Je-zusovega krušnega očeta. **Slovenske božje službe kakor ob nedeljah:** ob de-setih dopoldne in ob štirih popoldne.

20. marec — sreda — smrti dan Marijinega očeta svetega Joahima.

21. marec — četrtek — spomin svetega Benedikta, vélikega borea za sveto samostansko življenje, ki je umrl v slavnem benediktinskem samosta-nu Monte Cassino.

22. marec — petek — spomin svetega škofa Pavla, ki ga je krstil, kakor pravijo, apostol Pavel in ga je na svoji poti v Španijo postavil za škofa v francoskem mestu Narbonne ob španski meji. — Zapovedan je strog post: zdržnost mesnih jedi in pritrgranje v jedi.

23. marec — sobota — spomin svetega Turibija, škofa v Limi (Perú, Južna Amerika), slavnega vsled njegovega spokornega življenja in misijon-ske gorečnosti.

24. marec — tretja postna nedelja — slovenske božje službe kakor po navadi.

Bratje!

Prosimo vas in opominjamo v Gospodu Jezusu, da čimdalje bolj napredujete, kakor ste od nas prejeli, kako vam je treba živeti in Bogu ugajati — kakor tudi živite.

Saj veste, katere zapovedi smo vam dali po Gospodu Jezusu.

To je namreč božja volja, da se posvetite:

da se zdržite nečistosti;

da vsak izmed vas umeva svojo ženo imeti v svetosti in časti, ne v poželjivi strasti kakor pogani, ki Boga ne poznajo;

da nihče pravic ne prestopa in svojega brata v dejanju ne ukani;

zakaj Gospod vse to kaznuje, kakor smo vam prej povedali in pričali.

Bog nas namreč ni poklical h nečistosti, marveč k svetosti.

Nedeljska misel, ki jo večkrat med tednom prevdarjaj:

Bog nas ni poklical h nečistosti, marveč k svetosti.

CERKVENA KRONIKA

Zakrament svetega zakona sta sklenila Viktorija Besednjak in Leopold Škrbec pred pričama Leopoldo Mučič in Maksimilijanom Bizjak. Bilo srečno!

Zakrament svetega zakona sta sklenila Leopolda Mučič in Maksimilijan Bizjak pred pričama Viktorijo Besednjak in Leopoldom Škrbec. Vse najboljše!

MALO KATEKIZMA ZA NAŠE MALE

Neki učitelj postave je vprašal Jezusa, katera je največja zapoved. Jezus mu je rekel: "Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe."

Učitelj je nato vprašal Jezusa: "Kdo je moj bližnji?" Jezus mu je odgovoril: "Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike. Ti so ga oropali, mu zadali ran in ga pustili na pol mrtvega. Prigodilo se je pa, da je po isti poti šel

neki duhovnik. Ta ga je videl, pa — je šel mimo. Za tem je prišel neki levit. Tudi ta ga je videl, pa je šel mimo. Ko je pa neki popoten Samarijan prišel do njega in ga videl, se mu je v srce smilil. Pristopil je k njemu in vliil v njegove rane olja in vina ter jih obvezal; in posadil ga je na svoje živinče, peljal do gostilnice in zanj poskrbel. Drugi dan je Samarijan vzel dva denarja, jih dal gostilničarju in rekel: "Poskrbi zanj in kar boš več potrošil, ti bom jaz poravnal, ko se povrnem."

Kako se glasita največji dve zapovedi?

Največji dve zapovedi se glasita: "Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem sreem!" in "Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!"

Pomni. Samarijan ni vpraševal, ali je ranjenec njegov prijatelj ali sovražnik, temveč mu je kar pomagal. Tako pomagaj tudi ti vsakemu, kdor je v potrebi, če mu moreš pomagati. Kdor tako dela, ljubi svojega bližnjega. (Nadaljevanje)

APOSTOLSKA DELA

Ker sta se z njimi Pavel in Barnaba nemalo sprla in sporekla, so sklenili, da naj gredo zastran tega vprašanja Pavel in Barnaba in nekaj drugih mož izmed njih v Jeruzalem k apostolom in starešinam. Cerkev jih je torej opremila in šli so skozi Fenicijo in Samarijo; pripovedovali so, kako se spreobračajo pogani, in napravljali so veliko veselje vsem bratom. Ko so dospeli v Jeruzalem, jim je sprejela cerkev z apostoli in starešinami; (136) in sporočili so, koliko je Bog storil po njih. Vstali pa so nekateri verniki, ki so bili iz farizejske ločine, in so trdili, da jih je treba obrezati in jim ukazati, naj spolnjujejo Mozesovo postavo. Zbral so se torej apostoli in starešine, da bi ta nauk presodili. Ko je pa nastalo veliko prerekanje, je vstal Peter in jim rekel: "Bratje, veste, da je že davno med vami Bog mene izvolil, da so pogani iz mojih ust slišali nauk blagovesti in verovali. (137) Bog, ki pozna srca, je zanje pričeval, ko je njim dal Svetega Duha kakor nam; in ni napravil razločka med nami in njimi, ko je z vero

(136) Ker je jeruzalemska cerkvena občina močno narastla in so bili apostoli mnogokrat odsotni, so jim pri vodstvu jeruzalemske cerkve pomagali in jih deloma nadomeščali starešine (prezbiterji).

(137) Že kakih 10 let je preteklo od časa, ko je poganski stotnik Kornelij (Apl 10) prestopil in krščansko vero in božja volja je bila, da se ni od njega zahtevala obreza.

očistil njih srca. Kaj torej zdaj Boga skušate, da učencem na tilnik nalagate jarem, ki ga ne naši očetje ne mi nismo mogli nositi. (138) Verajemo marveč, da se po milosti Gospoda Jezusa zveličamo tako mi kakor oni.”

Utihnila je vsa množica, in poslušali so Barnaba in Pavla, ko sta pripovedovala, koliko znamenj in čudežev je Bog storil po govoril: “Bratje, poslušajte me. Simeon je povedal, kako si je njih med pogani. Ko sta umolknila, se je oglasil Jakob (139) in je Bog prvokrat izmed poganov milostno vzel ljudstva za svoje ime. S tem se zlagajo besede prerokov, kakor je pisano: (140)

“Zatem se bom vrnil

in bom spet zgradil dom Davidov, (141) ki se je zrušil,

in spet pozidal njegove razvaline:

da bodo iskali Gospoda tudi ostali ljudje

in vsi pogani, nad katerimi se kliče moje ime, (142)

pravi Gospod, ki to izvršuje.

Od vekomaj pozna Gospod svoje delo.”

Zato sodim, da ne delajmo težav tistim, ki se od poganov spreobračajo k Bogu, ampak jim le pišimo, da naj se zdrže jedi, katere so ognušene z maliki, (143) nečistovanja, (144) mesa zadušenihi živali in krvi. (145) Zakaj Mozes ima od starih časov v vsakem mestu svoje oznanjeavce, ki ga v shodnicah vsako soboto beró. (146)

---

(138) Brez milosti božje ni bilo niti Judom mogoče spolnjevati vsega, kar je postava od njih zahtevala (prim. Gal 3, 10).

(139) Jakob ml., škof jeruzalemske cerkve.

(140) Am 9, 11. 12.

(141) Duhovno, vse narode obsegajoče kraljestvo Davidovega potomca Mesija (prim. Lk 1, 32).

(142) Tudi pogane ima Bog za svoje ljudstvo.

(143) Namreč malikom darovanega mesa in maliških gostij. Poganskim kristjanom se je na apostolskem zboru prepovedalo to uživanje samo zaradi judovskih kristjanov, da bi se nad svojimi brati iz poganstva ne pohujševali.

(144) Kristjani, ki so vzrastli v poganstvu, so se le s težavo vzdignili iz poganskih zablod, zato je bila izrečna prepoved najpogubnejše pregrehe za tedanji čas zelo primerna.

(145) V judovski obredni postavi je bila kri velikega pomena, zato apostoli vzdržujejo prepoved glede uživanja krvi (3 Moz 17, 10 nsl.).

(146) V vseh večjih krajih živé med pogani tudi Judje; ti batanko poznajo Mozesovo postavo, ki se jim soboto za soboto v shodnicah prebira in tolmači. Da se tem Judom olajša vstop v krščanstvo in omogoči prijateljsko skupno življenje poganskih kristjanov z judovskimi, naj se poganski kristjani zdrže nekaterih za Jude spotakljivih stvari.

Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da Quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Asunción, Calle Pres. Franco esq. Chile.

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huerfanos 833 — Banco Germánico, Valparaíso, Calle Pratt 238.

Francosko, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., Paris, 11 rue Lafayette.

Holandsko: Hollandsche Bank — Unie N. V., Heesengracht 432, Amsterdam, Holandija.

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporočila se: Sebastian Mozetič

Buenos Aires

OSORIO 5025 (La Paterna!)

ZAVOD NAŠIH ŠOLSKIH SESTER v ROSARIJU

calle CORDOBA 1646

sprejema na stanovanje in hrano
deklince, ki obiskujejo notranjo
ali katerokoli zunanjo šolo.

———— ZAVOD ———— SV. CIRILA IN METODA

sprejema dečke v popolno varstvo
Obrnite se pisмено ali osebno na:

ASILO LIPA, VILLA MADERO
C.G.B.A. (Bs. Aires)

“CLINICA DENTAL DEL PLATA” CARLOS CH. LALANNE

CARLOS PELLEGRINI 311 esq. SARMIENTO
Sprejema vsak delavnik od 9—11.30 in 14—18 h
GARANTIRANO VSE V STROKO SPADA-
JOČE DELO. BREZPLAČNA POSVETOVA-
NJA. — SPECIJALIZIRAN ZA BOLEZNI
(PDELUKNJANJE) NEBA.

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

predstavnik za celo Južno Ameriko:

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE

POŠTANSKE ŠTEDIONICE

ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE

BANCO DI ROMA — GENOVA

Pošljite Vaša denarna nakazila v stari kraj, samo tem sigurnim potom.

BZOJAVNO!

Z AVIJONOM!

Z POŠTO!

Naše uradne ure: od 8 $\frac{1}{2}$ do 7 zvečer; ob sobotah do 12 $\frac{1}{2}$.

Sigurnost! Brzina! Uslužnost! Poverjenje!